

Hyvinvointialuestrategia 2025–2029

Hyväksytty aluevaltuustossa
15.12.2025
- Päivitys aluevaltuusto 25.5.2026

Hyvinvointialuestrategian sisältö

1. Johdanto
2. Visio
3. Arvot
4. Strategiset tavoitteet
5. Strategian seuranta ja arviointi

1. Johdanto

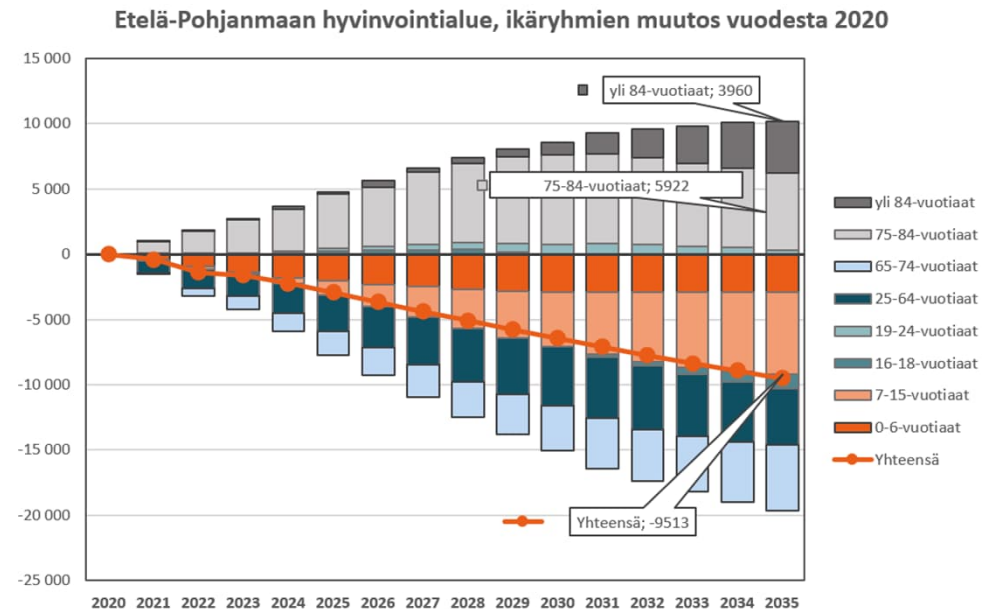

Toimintaympäristö ja strategian tausta

- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue on maakunnallinen, itsenäinen toimija. Se järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut kaikille alueensa asukkaille.
- Olemme laatineet hyvinvointialuestrategian, jonka avulla sekä varmistamme eteläpohjalaisille heidän palvelutarpeensa mukaiset monipuolisesti tuotetut paikkariippumattomat palvelut että saavutamme talouden tasapainon.
- Strategialla ja sitä toteuttavilla ohjelmilla turvaamme palvelujen ja henkilöstön saatavuutta, riittävyyttä ja pysyvyyttä – valtakunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita noudattaen.
- Haluamme pitää päätöksenteon omissa käsissämme ja johdamme muutosta hallitusti.

Huomioita alueen väestöstä

- Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan eteläpohjalaiset vähenevät ja harmaantuvat.
- Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa lähes 6 000:lla vuoden 2035 loppuun mennessä.
- Eteläpohjalaisten palvelutarve ylittää merkittävästi maan keskitason.
- Meille on tärkeää, että voimme järjestää itsenäisesti alueemme asukkaiden tarpeisiin perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut.

2. Visio

Hyvinvointialueen visio 2035

Hyvinvointialueemme on vastuullinen, päätöksentekokykyinen ja itsenäinen.
Turvaamme asukkaidemme terveyttä ja hyvinvointia vaikuttavasti,
laadukkaasti ja saavutettavasti.

- Taloutemme on tasapainossa ja kestävä. Päätösvalta on alueellamme.
- Palvelumme ovat vaikuttavia, laadukkaita ja saavutettavia. Tuemme asukkaiden toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä.
- Olemme vetovoimainen työnantaja. Työntekijämme ovat osaavia ja hyvinvoivia.

3. Arvot

Hyvinvointialueemme arvot

Asiakaslähtöisyys

Toimimme asiakaslähtöisesti ja asiakasta kunnioittaen. Otamme huomioon kaikkien asiakas- ja ikäryhmien tarpeet.

Taloudellisuus ja vaikuttavuus

Sitoudumme talouden tasapainoon ja kestävyyteen. Palvelumme ovat tutkittuun tietoon perustuvia. Näin turvaamme asiakkaillemme vaikuttavat palvelut.

Uudistusmyönteisyys ja päätöksentekokyky

Uudistamme rohkeasti palveluitamme ja toimintatapojamme yhdessä asiakkaiden, henkilöstön ja kumppaneiden kanssa. Vahvistamme luottamushenkilö- ja virkajohdon päätöksentekokykyä panostamalla sujuvaan yhteistyöhön ja toimiviin yhteistyörakenteisiin.

Luottamus ja avoimuus

Toimintamme perustuu luottamukseen ja avoimuuteen. Arvostamme kaikessa toiminnassamme ja viestinnässämme asiakkaitamme, henkilöstöämme ja yhteistyökumppaneitamme. Edistämme asukkaiden ja sidosryhmien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Teemme tiivistä yhteistyötä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja yrittäjien kanssa.

4. Strategiset tavoitteet

Hyvinvointialueemme tavoitteet (1 / 2)

Vastaamme tarpeisiin monipuolisilla palveluilla

- Vahvistuvat digi- ja etäpalvelut täydentävät fyysisiä palveluita. Palveluita tarjotaan selkeinä asiakaslähtöisinä kokonaisuuksina.
- Uudistamme fyysistä palveluverkkoa palvelutarpeiden, väestörakenteen, väestökehityksen ja liikenneyhteyksien näkökulmista.
- Järjestämme vaikuttavia palveluita, joiden tarvevakioidut kustannukset eivät ylitä valtakunnan keskiarvoa.
- Tavoitteemme on hidastaa palvelutarpeen kasvua ennaltaehkäisevillä palveluilla, varhaisella hoidolla ja tuella sekä edistämällä hyvinvointia ja terveyttä.
- Turvaamme laajan päivystyksen sairaalan toimintaedellytykset.

Tuemme henkilöstömme osaamista ja hyvinvointia

- Kehitämme henkilöstökoulutusta ja keinoja työyhteisöjen kannustamiseksi sekä edistämme työhyvinvointia monipuolisesti.
- Kehitämme henkilöstöorganisaation johtamisosaamista koulutus- ja valmennusohjelmilla, joiden piirissä ovat kaikki esihenkilöt ja keskeiset asiantuntijat.

Hyvinvointialueemme tavoitteet (2 / 2)

Kestävä talous takaa oman päätösvallan

- Tavoitteemme on kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2029 loppuun mennessä.
- Kestävän talouden varmistamiseksi teemme muutoksia palveluverkkoon, muihin palvelurakenteisiin, palveluiden sisältöihin ja tuottamistapoihin sekä tukipalveluihin.
- Hyvinvointialuestrategian toteuttamiseksi asetamme selkeät vuositavoitteet. Arvioimme osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksissä strategian ja vuositavoitteiden toteutumista.
- Teemme tiivistä edunvalvontaa koko maakunnan voimin ja yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden kanssa turvataksemme hyvinvointialueellemme oikeudenmukaisen ja riittävän rahoituksen lakisääteisten palveluiden järjestämiseksi.

Vahvistamme päätöksentekokykyä ja johtajuutta

- Vahvistamme hyvinvointialueemme luottamushenkilö- ja virkajohdon päätöksentekokykyä ja johtajuutta. Uudistamme yhteistyökäytäntöjä ja –rakenteita niin, että ne varmistavat merkittäviä ratkaisuja valmisteltaessa virka- ja poliittisen johdon yhteiset keskustelut ja poliittisten ryhmien neuvottelut.
- Arvioimme säännöllisesti johtamis- ja päätöksentekojärjestelmämme toimivuutta ja yhteistyön sujuvuutta.
- Toteutamme aktiivista ja strategista omistajapolitiikkaa. Asetamme tytäryhtiöillemme selkeät ja mitattavat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tiivistämme yhteistyötä osakkuusyhteisöjen kanssa.

Etelä-Pohjanmaan
hyvinvointialue

5. Strategian seuranta ja arviointi

Strategian seuranta ja arviointi

- Strategia on tärkein hyvinvointialueen toimintaa ja päätöksiä ohjaava asiakirja. Sen perusteella laaditaan talousarvio ja investointisuunnitelma.
- Strategia konkretisoidaan talousarviossa selkeiksi ja mitattaviksi vuositavoitteiksi, joiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Strategian vaikuttavuuden ratkaisee se, ohjaako strategia arjen toimintaa.
- Valtuusto seuraa strategian tavoitteiden toteutumista mittarien avulla osavuosikatsauksien ja tilinpäätösten yhteydessä.
- Strategian väliarvio tehdään keväällä 2027, jolloin arvioimme strategian toteutumista ja teemme tarvittaessa muutoksia. Lopullinen arviointi tehdään keväällä 2029, jolloin arvioimme kokonaisuudessaan strategian toteutumista ja vaikuttavuutta.

Strategiset mittarit:

1. Kestävä talous takaa oman päätösvallan

Strateginen mittari	Nykytilanne	Tavoite
Vuosikate	TA25: - 4,7 M€	Vuosikate on positiivinen ja vahvistuu vuosittain
Kumulatiivinen alijäämä	TA25: -131 M€	Kumulatiivinen alijäämä vähenee vuosittain ja alijäämät on katettu vuoden 2029 loppuun mennessä
Laskennallinen lainanhoitokate	-1,6	Yli 0,8
Tilinpäätöksen toteutuminen talousarvioon verrattuna	TA24: - 35,6 M€ TP24: - 62,1 M€	Kunkin tilikauden tulos on positiivinen ja talousarvion mukainen
Sosiaali- ja terveystalouden palveluiden tarvevakioituneet nettokustannukset	2024 (THL-ennakkotieto): 1,03	Sosiaali- ja terveystalouden palveluiden tarvevakioituneet nettokustannukset ovat maan keskiarvon tasolla
Hyvinvointialueen konsernitulos-laskelman vuosikatteen ja poistojen suhde		Suhde on yli 80 prosenttia kaksi tilikautta peräkkäin

Strategiset mittarit:

2. Vastaamme tarpeisiin monikanavaisilla palveluilla 1 / 2

Strateginen mittari	Nykytilanne	Tavoite
Lakisääteisesti määriteltynen hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen	9/2025 ET: yli 180 vrk odottaneiden %-osuus 18,0 (6/25 11,1; 3/25 7,60); PT: yli 90 vrk odottaneiden %-osuus 0,00 (aiempi 0,00); yli 14 vrk odottaneiden alle 23-vuotiaiden %-osuus 5,58 (lähde: THL); 10/2025 Suun terveydenhuolto: yli 90 vrk odottaneiden alle 23-vuotiaiden %-osuus 3,47; yli 180 vrk odottaneiden 23 vuotta täyttäneiden %-osuus 0,28 (lähde: THL) 10/2025 ET psykiatria: Yli 90 vrk odottaneiden alle 23-vuotiaiden %-osuus 2,9 (lähde: THL) 3/2025 Lastensuojelun tarpeen selvitys tehty 3 kk kuluessa 91,1% (aiempi 86,80%) (THL tieto ei päiv.); 4/2025 Toimeentulotuki-hakemukset käsitelty 7 arkipäivän kuluessa 99,8% (aiempi 99,6%) (THL tieto ei päiv.); 9/2025 Vammaisen henkilön PTA aloitettu 7 arkipäivän sisällä 90,41% (6/25 88,1; aiempi 79,22%).	Odotusajat perusterveydenhuoltoon, erikoissairaanhoidon ja palveluntarpeen arviointiin sekä palveluihin pääsyyn ovat hoito- ja palvelutakuiden mukaiset.
lääkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asukkaat (%-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä) vs. yhteisöllinen asuminen	- Ympärivuorokautinen 7,4 % (koko maa 6,4 %, 2024) - Yhteisöllinen 0,3 % (koko maa 0,6 %, 2024) 75–84-vuotiaat % väestöstä: EP 9,7 %, koko maa 8,6 % (lähde: THL Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot)	Palvelun piirissä olevien asiakkaiden määrä on kansallisella keskitasolla tai parempi, ja painopiste siirtyy yhteisöllisen asumisen suuntaan. Palvelun piirissä olevien asukkaiden määrä on kehittämissuunnitelman tavoitteiden mukainen.
Asiakastytytyväisyys (NPS)	7/2025 NPS 67, 8/2025 NPS 60, 9/2025 NPS 73 (lähde: Qpro-asiakaspalautejärjestelmä)	NPS 80
Hoidon jatkuvuus (COCI-indeksi: käyntien hajautuminen eri ammattihenkilöille tietyllä ajanjaksolla)	2024: PTH avosairaanhoidon lääkärit 0,2 (koko maa 0,3); PTH avosairaanhoidon hoitajakäynnit 0,2 (koko maa 0,2) (lähde: THL Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot)	COCI-indeksi vähintään kansallisella keskitasolla
Ylipainoisten suhteellinen määrä Etelä-Pohjanmaalla	Lihavien %-osuus (BMI $\geq$ 30) 20 vuotta täyttäneistä: keskitason koulutus 28, korkea koulutus 27, matala koulutus 32 (lähde: THL Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot)	Tavoitteena kansallinen keskiarvo: keskitason koulutus 23, korkea koulutus 21, matala koulutus 28

Strategiset mittarit:

2. Vastaamme tarpeisiin monikanavaisilla palveluilla 2 / 2

Strateginen mittari	Nykytilanne	Tavoite
Lasten ja nuorten toimintakyky (MOVE!-mittaus)	Lasten ja nuorten toimintakyky (MOVE!-mittaus): %-osuus 5. ja 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (viimeisimmät arvot vuodelta 2024) 5. lk 39 (koko maa 36) 8. lk 43 (koko maa 40) (lähde: Sotkanet)	Valtakunnallinen keskiarvo. MOVE! Mittaus suoritetaan joka toinen vuosi
Digitaalisesti asioineiden osuus (%)	Chat 1–9/2025, yhteensä 51 281 kpl, ka 5 698 kpl/kk; etävastaanotot 1–9/2025 6 346kpl ka 705 kpl/kk (PowerBi) OmaEP etävastaanotot 1–9/2025 2 688kpl; digitaaliset ajanvaraukset kuukausille 1–9/2025 48 873 ka 5 430 kpl/kk; OmaEP-digipalveluun rekisteröityneet 82 817 hlöä (21.10.2025)	Digitaalisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen kanssa asioineiden osuus kasvaa vuosittain 5 %
Työikäisten sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrä (Työkyvyttömyysindeksi)	2023: ikävakioitu 123,5 (lähde: THL Seurannan, arvioinnin ja ohjauksen ydintiedot)	Ikävakioitu sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden määrä laskee
Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien %-osuus ikäryhmittäin	Osuus 75 vuotta täyttäneistä 78 (koko maa 74) Osuus 65 vuotta täyttäneistä 66 (koko maa 65) Osuus 20–64-vuotiaista 61 (koko maa 56) (lähde: Sotkanet)	Valtakunnallinen keskiarvo jokaisessa ikäryhmässä
Kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä	92 % (2024, lähde THL: johdon strateginen tilannekuva)	Vuonna 2029 kotona asuu vähintään 94 % 75 vuotta täyttäneistä

Strategiset mittarit

3. Vahvistamme päätöksentekokykyä ja johtajuutta

Strateginen mittari	Nykytilanne	Tavoite
Aluevaltuuston ja -hallituksen päätöksentekokyky		Aluevaltuuston ja aluehallituksen päätöksenteko toimii hyvin (aluevaltuuston ja -hallituksen itsearvioinnit)
Yhteistyörakenteiden toimivuus		Virkajohdon ja poliittisen johdon yhteistyö toimii hyvin. Poliittisten ryhmien välinen yhteistyö toimii hyvin. (aluevaltuuston ja -hallituksen sekä viranhaltijajohdon itsearvioinnit)

Strategiset mittarit:

4. Tuemme henkilöstömme osaamista ja hyvinvointia

Strateginen mittari	Nykytilanne	Tavoite
Henkilöstön työntekijäytyvyisyys (eNPS)	-28,77 (2025/Q3)	eNPS(suositus) kasvaa strategiakauden aikana
Henkilöstön vaihtuvuus	7,3 % (2024)	Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (A ps), lähtövaihtuvuustavoite 5–10 % vuositasolla. Tavoitellaan valtakunnallista suositustasoa
1) Sairauspoissaolot poissaolo% 2) 0 päivää sairastaneiden %-osuus kasvaa 3) Sairauspoissaolo kustannukset laskevat	1) 4,02 % (2024) 2) 32,6 % (2024) 3) 17,2 milj. € (2024)	1) Alle valtakunnallisen keskiarvon
Rekrytointien kiinnostavuus: 1) hakijat/toimi tai virka 2) tyhjäät toimet/virat, joihin ei ole saatu hakijoita	1) 5,4 hakijaa/ toimi tai virka (2024) 2) 70 (2024)	1) Riittävästi hakijoita kaikkiin tehtäviin 2) Tavoitteena vähentyminen
Osaamisen vahvistaminen	1) 1,7 pv/hlö 2) vuoden 2024 tietoja ei saatavilla	1) koulutuspäivät/henkilö (jatkossa ammattiryhmittäin) 2) sisäisesti (itse) järjestettävien koulutusten määrä kasvaa